

3. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 20.06.2022).

4. Олешко А. А. Удосконалення системи дистанційного навчання у вищій школі в умовах пандемії COVID-19 / А. А. Олешко, С. М. Бондаренко // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації»: тези доповідей, м. Київ, 10 листопада 2020 р. – Київ : КНУТД, 2020. – С. 78-79.

5. Кирилко Н.М. Agile-менеджмент – гнучкий підхід управління у відновленні України / Н.М. Кирилко // Домінанти соціально-економічного розвитку України у нових реаліях: Збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених та студентів (29 березня 2024) – Київ, КНУТД, 2024. – С. 339-342.

УДК 330.3

Тарасенко І.О., д.е.н., професор
Олефіренко К.С., аспірант

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Велике значення для відродження економіки України на інноваційній основі, забезпечення її конкурентоспроможності, відновлення експортного потенціалу має якість стратегічного управління як на макро-, так і на мікрорівні. На даний час в Україні розроблено Програму з відновлення України (Фінансова угода між Україною та Європейським інвестиційним банком) [1], запропоновано ряд проєктів з плану післявоєнного відновлення та розвитку України [2], науковими колами підготовлено пропозиції щодо загального механізму стабілізації соціально-економічного розвитку України [3]. У той же час, необхідно визнати, що дієвість макроекономічної стратегії досягається саме адекватністю реакції мікроекономічного середовища, в іншому разі застосування інструментів макроекономічної політики дозволить досягти лише фрагментарних цілей, не забезпечуючи виконання стратегічного завдання. Отже, при визнанні провідної ролі держави у становленні в Україні моделі післявоєнного відновлення, вирішення важливих завдань покладається на наукове середовище, провідні галузі економіки та конкретні підприємства, які формують первинну ланку забезпечення ефективної системи господарювання. З метою вирішення завдання підвищення інвестиційного та експортного потенціалу суб'єктів господарювання, їх конкурентоспроможності на національному та міжнародному рівнях, вченими пропонується розробка та реалізація стабілізаційних рішень, які супроводжуються впровадженням у виробництво нових технологій або організаційних заходів, які за своїм змістом є інноваціями, пов'язаними з новими принципами використання ресурсів, зміною структури собівартості і в перспективі – виникненням нових технологічних укладів [4].

На підприємстві питання відновлення потенціалу, підвищення конкурентоспроможності, інноваційного розвитку на тлі завданих економічних, соціальних та екологічних втрат, які стали наслідком повномасштабної війни з боку російської федерації, потрібно вирішувати через розроблення і реалізацію інноваційних стратегій в контексті реалізації Глобальних Цілей Сталого Розвитку [5]. Інноваційну стратегію вчені визначають як

головну стратегію якісного зростання соціально-економічної системи, а процес її розроблення полягає в визначенні загальної мети, цілей, пріоритетів та механізмів розвитку [6]. Існує велике різноманіття інноваційних стратегій підприємств, які в літературі систематизовано за множиною ознак [6, с. 90-91]. Юринець З.В. відзначає, що вибір тієї чи іншої інноваційної стратегії залежить від цілей, ресурсів, зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства [6, с. 92]. Враховуючи сучасні реалії соціально-економічної, політичної та гуманітарної ситуації в Україні (наслідки війни, руйнування інфраструктури, обмежений доступ до традиційних ресурсів, логістичні проблеми, втрату кадрового потенціалу та інші), а також визначені державою орієнтири – досягнення Цілей сталого розвитку, основними етапами розроблення інноваційної стратегії розвитку підприємств в сучасних умовах доцільно визначити наступні: по-перше, визначення стратегічних пріоритетів і цілей в короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективі; по-друге, оцінка ресурсного потенціалу; по-третє, дослідження ринкової кон'юнктури; по-четверте, обґрунтування пріоритетних завдань в економічній, екологічній і соціальній сферах; по-п'яте, прогнозування очікуваних результатів реалізації стратегії.

Зважаючи на обраний Україною вектор сталого розвитку найважливішими завданнями при формуванні інноваційної стратегії підприємства доцільно визначити:

економічний напрям – науково-технічний та інноваційний розвиток; розвиток ринків та створення умов для розвитку конкуренції, підвищення експортного потенціалу; техніко-технологічне переоснащення, прискорена якісна модернізація підприємства; дотримання норм і нормативів з позицій захисту прав споживачів; залучення інвестицій для розвитку бізнесу;

соціальний напрям – створення умов для продуктивної та гідної праці, ефективних стимулів до праці; формування системи (програм) соціальної підтримки працюючих; розвиток системи навчання та підвищення кваліфікації працівників; поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;

екологічний напрям – техніко-технологічне переоснащення та оновлення основних засобів природоохоронного призначення; впровадження новітніх ресурсозберігаючих, енергозберігаючих та екологічно чистих технологій виробництва; створення умов для безпечної праці та життєдіяльності працюючих; удосконалення і розвиток методичної та лабораторної бази для об'єктивної оцінки якості й безпеки сировини, напівфабрикатів та готової продукції; зниження негативного впливу виробничого процесу на довкілля.

Очікуваними результатами реалізації інноваційної стратегії розвитку підприємства в контексті реалізації Цілей сталого розвитку України як для підприємства, так і для суспільства, необхідно визначити: збільшення обсягів виробництва; підвищення конкурентоспроможності та експортного потенціалу підприємства; підвищення рівня рентабельності підприємства; збільшення надходжень до бюджету; збільшення кількості робочих місць; розвиток кадрового потенціалу; збільшення обсягів постачання на вітчизняний ринок високоякісної продукції та сприяння добробуту населення; досягнення високих стандартів екологічної безпеки виробництва і продукції, позитивний вплив на довкілля.

Список використаних джерел:

1. Фінансова угода «Програма з відновлення України» (ратифіковано Законом № 1645-IX від 14.07.2021). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/971_002-20#Text
2. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/>
3. Загальний механізм та чинники стабілізації соціально-економічного розвитку

України : монографія / за ред. академіка НАН України Гейця В. М. та академіка НАН України Гриценка А. А. ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Київ, 2022. 302 с.: табл., рис. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/Zagalnyj-mehanizm-ta-chynnyky-stabilizacii.pdf>

4. Сталий розвиток: еколого-економічна оптимізація територіально-виробничих систем : навчальний посібник / [Н.В. Карасва, Р.В. Корпан, Т.А. Коцко та ін.]; за заг. ред. І.В. Недіна. Суми: ВТД „Університетська книга”, 2008. 384 с.

5. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

6. Юринець З.В. Формування інноваційних стратегій: теорія, методологія, практика : монографія / З.В. Юринець. Львів: СПОЛОМ, 2016. 412 с.

УДК 378.4

Тарасенко О.С., к.е.н., докторант

Нефедова Т.М., к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Результати дослідження сучасних умов функціонування системи вищої освіти України показують, що закладам вищої освіти (ЗВО) доводиться здійснювати свою освітню і наукову діяльність в умовах безпрецедентних для вітчизняних ЗВО викликів – необхідністю забезпечувати конкурентоспроможність в умовах повномасштабних воєнних дій, спричинених агресією з боку російської федерації. При цьому, незважаючи на втрати ресурсного потенціалу, руйнування інфраструктури, відтік науково-педагогічних кадрів, студентів і потенційних абітурієнтів за кордон, що стало наслідком війни, до першочергових завдань для української системи вищої освіти доцільно віднести відновлення потенціалу і підвищення конкурентоспроможності ЗВО, враховуючи цілі післявоєнного відновлення України. З огляду на зазначене, успішне функціонування і розвиток ЗВО потребує розробки методологічних засад і методичних положень щодо формування такої конкурентної стратегії, яка буде орієнтована на розвиток конкурентних переваг і досягнення на цій основі високого рівня конкурентоспроможності.

Дослідження показали, що конкурентні переваги є не лише ключовими сильними сторонами закладу вищої освіти, наявність яких дозволяє ЗВО позиціонувати себе на ринку освітніх послуг і конкурувати в боротьбі за абітурієнтів, але й специфічним стратегічним активом, основою конкурентного успіху і визнання. Крім того, використання і нарощування конкурентних переваг значною мірою залежить від здатності закладу вищої освіти використовувати свій конкурентний потенціал, протидіяти новим загрозам, які можуть з'явитися в результаті радикальних змін у методах і технологіях ведення конкурентної боротьби, у тому числі враховуючи зміни у зовнішньому середовищі.

За результатами аналізу наукових підходів визначено, що для забезпечення конкурентоспроможності ЗВО вирішальне значення має вибір оптимальної конкурентної стратегії. Вирішення цього завдання реалізується через використання інструментарію стратегічного позиціонування, спираючись на дані про наявний рівень конкурентного